

Ѓакомо Пучини

„Фиренца из даљине чинила нам се попут Раја!“ – Лаурета и Ринучо

Дарија Олајош Чизмић (Лаурета) и
Стеван Каранац (Ринучо)

Ђакомо ПУЧИНИ

ЂАНИ СКИКИ

Комична опера у једном чину
трећи део трилогије *Тријих*

Либрето: Ђовакино ФОРЦАНО, по Дантеу (XXX песма „Ада“, *Пакао*, *Божанствена комедија*)

Диригент: **Стефан ЗЕКИЋ** (к. г.)

Редитељ и драматург: **Александар НИКОЛИЋ**

Сценографиња: **Мина МИЛАДИНОВИЋ** (к. г.)

Костимографиња: **Сенка РАНОСАВЉЕВИЋ**

Дизајнер светла: **Марко РАДАНОВИЋ**

Сценски покрет: **Борис ЕРЦЕГОВИЋ** (к. г.)

Улоге:

Породица Скики

Ђани Скики (дођош и криминалац) Небојша БАБИЋ / Вук ЗЕКИЋ (к. г.) /
Жељко Р. АНДРИЋ / Ваца СТАЈКИЋ

Лауреџа (њејова кћи) Дарија ОЛАЈОШ ЧИЗМИЋ / Маја АНДРИЋ / Наташа ТАСИЋ КНЕЖЕВИЋ

Породица ди Донати

Џиџа (Ринучова сјрина, Буозова снаја, удовица) **Мартина КОЉЕНШИЋ*** /
Марина ПАВЛОВИЋ БАРАЋ / Вишња РАДОСАВ

Ринучо (сликар амајер, сироче) **Стеван КАРАНАЦ** / Саша ШТУЛИЋ

Герардо (III ди Донаџи, Џиџин син) **Душан ДАКИЋ*** / Бранислав ЦВИЈИЋ

Нела (Герардова жена) **Андриана ПЕТРОВСКИ*** / Марија ЦВИЈИЋ

Бејо (рођак из Сиње) **Никола БАСТА** (к. г.) / Владимир ЗОРЈАН

Симоне (Буозов брајанац, одборник) **Горан КРНЕТА** / **Стефан ПАВЛОВИЋ** (к. г.)

Марко (Симонеов син, денди) **Лука ЈОЗИЋ** (к. г.) / Бранислав СТАНКОВ

Ческа (Маркова сјруја, дама) **Жељка ЗДЕЛАР** (к. г.) / Маја АНДРИЋ / **Мартина КОЉЕНШИЋ***

Буозо ди Донаџи (сјари лихвар, статист) **Давид ВЈЕШТИЦА** / **Лука СТАНКОВИЋ**

Герардино (IV ди Донаџи, Џиџина први унук) **Елена ГАВРИЛОВИЋ**** / **Вила МАЛЕШЕВ****

Корнелија-Флавија (Џиџина друја унука) **Оливера БОЈОВИЋ**** / **Ивана КРЧМАР****

Друзила-Окјавија (Џиџина трећа унука) **Лара ЛЕЛОВИЋ**** / **Ива ПЕТРОВИЋ****

Остали Фирентинци

Аманџио ди Николао (ноћар) Игор КСИОНЖИК
Доктор Сјинелочо Бојан ЗДРАВИЋ / Александар ТОЛИМИР
Линелино (обућар) Предраг ШЕПЕЉ / Владимир ЗОРЈАН / Војислав МАЛЕШЕВ
Гучо (фарбар) Алексеј ДАРАБУЦ / Војислав МАЛЕШЕВ

* Полазници Оперског студија „Војислав Солдатовић“; уметнички руководиоци:
Виолета Срећковић, првакиња Оперe СНП-а

** Чланице Дечјег оперског студија СНП-а; чланице припремила: Верица Пејић

Учествује Оркестар Оперe СНП-а

Концертмајстори: Владимир Ђуковић, Сергеј Шаповалов

Асистент диригента: Михајло Милетић (к. г.)

Асистенти редитеља: Катарина Матеовић Тасић, Борис Ерцеговић (к. г.)

Корепетитори: Данијела Ходоба Леш, Игор Дражевић, Страхинја Ђокић

Инспицијенткиње: Тања Цвијић, Сања Миланов; Суфлерке: Санела Митровић, Александра Мајтан

Превод и дисплеј: Иван Свирчевић; Видео-пројекције: Бојан Квргић

Асистент сценографкиње: Богдан Мрвош; Сарадник асистента сценографкиње: Нада Даниловац

Миксер видеа: Биљана Савић; Мајстор тона: Душан Јовановић

Декор, костими и остала сценска опрема израђени у радионицама СНП-а.

Фреске у сценографији су директни цитати фресака из чувеног комплекса катедрале у Пизи „Тријумф смрти“ и „Страшни суд“ сликара Франческа Траинија и Бонамика Буфалмака. Уметници и фреске су савременици историјских ди Донатијевих и Ђанија Скикија. Као цитат су коришћени и детаљи слике „Алегорија човековог избора између врлине и греха“ Франса Фанкена, као и познотички „Плес смрти“ из катедрале у Либеку сликара Берна Ноткеа.

Представа траје 55 минута.

Праизведба: 14. децембра 1918, Метрополитен, Њујорк

Прво извођење у Србији: 16. јун 1934, Народно позориште у Београду

Прво извођење у СНП-у: 13. децембра 1979.

Премијера: 11. децембра 2024, сцена „Јован Ђорђевић“, 19.00

Ђакомо Пучини (Лука, 1858 – Брисел, 1924) – 100 година од смрти
фото Музеј Пучинија, Лука (Италија)

Комедија и сатира у Пучинијевом ремек-делу

Ђани Скики: Комична страна Пучинија

Ђани Скики (1918) заврши је сегмент трилогије једночинки *Il trittico* (коју чине још и опере *Плаши* и *Сесџра Анђелика*) – иновативног подухвата у чијем се компоновању Ђакомо Пучини опробао након својих великих оперских тријумфа. Суочивши се са проблемом сажимања драмског материјала, али и спајања три различита жанра у једном пројекту („драмског“, „сентименталног“ и „комичног“), успео је да достигне високо естетско јединство трилогије, те чврсту формалну целовитост и кохеренцију током једне оперске вечери. Много чешће извођена у односу на прве две, *Ђани Скики* данас важи за једну од најживописнијих и најпопуларнијих опера италијанске литературе. Премијерно изведена 14. децембра 1918. у њујоршкој Метрополитен опери, убрзо се издвојила као засебан драгуљ, чија су музика, духовита прича и бриљантни ансамбли освојили публику широм света.

Ђакомо Пучини, познат по својим емоционално снажним драмама попут *Тоске*, *Боема* и *Мадам Ба-шџерфлај*, овом опером показао је нешто другачију страну свог талента. Ђани Скики репрезентује Пучинија као мајстора комедије, аутора који је у стању да музиком пренесе духовитост, иронију и оштру друштвену критику. У овој једночинки, Пучини се окренуо жанру комичне опере, али са озбиљном намером: да исмева људску похлепу, лицемерје и друштвену корупцију, док истовремено пружа публици неоодољиву забаву.

Радња опере темељи се на причи из Дантеовог *Пакла* у којој се Ђани Скики спомиње као грешник осуђен на вечне муке због лажног представљања и преваре у вези с тестаментом. Пучинијев либретиста, Ђовакино Форцано, адаптирао је ову епизоду у забавну и сатиричну причу, смештену у 13. веку у Фиренци. Прича започиње смрћу богатог шкрца Буоза Донатија. Његови рођаци, окупљени у кући покојника, шокирани су када открију да је Буозо своје богатство завештао цркви, њих остављајући празних руку. У очајничком покушају да поврате наследство, обраћају се Ђанију Скикију, лукавом и прагматичном Фирентинцу. Скики смишља план: представља се као покојник и диктира нови тестамент, али, том приликом осигурава да највећи део богатства на крају припадне њему. Овај заплет, употпуњен низом комичних ситуација, додатно је обogaћен паралелном љубавном причом између Скикијеве ћерке Лаурете и младог Ринуча, једног од чланова похлепне породице.

Ђовакино Форцано (1883–1970), либретист
фото simpleopera.com

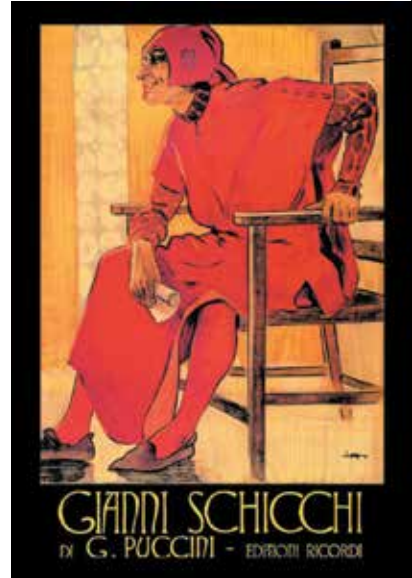

Оригинални плакат за премијеру опере *Ђани Скики*,
Метрополитен, Њујорк, 1918.

Иако опера траје свега сат времена, свака сцена богата је детаљима и савршено избалансирана. Уводна сцена, у којој ожалашћени рођаци жале за покојником, бриљантан је пример Пучинијеве способности да музиком пренесе ироничан хумор и карикирање друштвених обичаја. Посебно се истиче Скикијево опонашање гласа покојног Буоза приликом диктирања новог теста мента, сцена која је истовремено урнебесна и драматично напета. Пучини је показао своје мајсторство у обликовању ансамбала и коришћењу музичких мотива за повезивање ликова и развијање радње. Користи оркестар да подржи духовите дијалоге и пренесе суптилне промене у динамици између ликова, док задржава препознатљиву италијанску мелодичност и лирику. Детаљнијим испитивањем структуре дела, може се закључити да је Пучини желео да оживи моделе из опере 18. века, нумеричку концепцију и смену арија и речитатива.

Ђани Скики закључује трилогију, делом захваљујући робу-сном заплету, али и зато што, са формалне тачке гледишта, има све карактеристике симфонијског финала – завршног сегмента класичног троставачног сонатног циклуса. Иако је у питању првенствено комична опера, у њеној сржи лежи оштра друштвена критика. Опера поставља питања о моралу, правди и границама људске похлепе, док истовремено пружа прилику публици да се насмеје апсурду целокупне ситуације. Скикијев лик, иако морално упитан, осваја публику својом интелигенцијом и досетљивошћу. За многе, у питању није само прича о похлепи и превари, већ и подсећање на људску снажљивост у суочавању са изазовима. Данас је ова опера незаобилазан део репертоара највећих позоришта, а Лауретина позната арија „*O mio babbino caro*“, у којој моли оца да благослови њену љубав, учинила је ову оперу препознатљивом и ван граница оперске публике.

Ивана Ножица, асистенткиња на Академији уметности у Новом Саду,
Катедра за музикологију и етномузикологију

Реч диригента

Бројни су разлози зашто се опера *Ђани Скики* сврстава у најрепрезентативнија дела Ђакома Пучинија. Чињеница да је опера компонована 1918, инспирисана радњом смештеном у Фиренци у 13. веку, а која се истим ентузијазмом изводи и данас, сведочи о ванвременској димензији овог ремек-дела. У односу на друге наслове из триптиха, ово дело се издваја специфичним хумористичким тоном, изванредном музичком карактеризацијом ликова и концизношћу у драматуршкој структури. Управо та бриљантност у карактеризацији ликова проистиче из Пучинијевог снажног индивидуалног стила. Његов хармонски језик карактерише богатство и флексибилност, усклађен са потребама сценске радње и психолошких карактеризација. Касноромантичарски хармонски оквир у комбинацији са проширеним акордима, паралелизмима, модалним и пентатонским структурама, честим модулацијама, чине његов стил изразито препознатљивим.

Композитор користи различита музичка средства како би истакао особине ликова и радње: специфичне мелодијске материјале, упечатљиве хармонске обрасце, карактеристичну ритмику, богата су агогичка и динамичка нијансирања итд. (Примера ради, породица Донати је описана кроз на први поглед „хаотичне“ и брзе секвенце, млади љубавни пар кроз изразиту лирику и пријемчиву мелодијску компоненту, док је лик Скикија представљен стабилно осмишљеном структуром која је истовремено прожета скерцозним карактером). У драматуршком смислу, специфичност опере лежи у њеној сатири друштвених и породичних односа, док сама музика осликава гротескност и живописност ликова. Осим тога, *Ђани Скики* је једина Пучинијева опера која се убраја у жанр комичних опера, што је неуобичајено за његов опус. За разлику од Дантеовог Скикија, којег писац у *Божанственој комедији* недвосмислено осуђује, Пучини је лик Ђанија Скикија обрадио у ведријем и комичнијем тону, направивши од њега шармантног и духовитог преваранта.

Савршена синтеза бриљантне музике, духовитог заплета и живописних ликова чине оперу неодољивим делом које ће дуго бити радо извођено и пред будућим генерацијама.

Стефан Зекић

Оркестар Опере СНП-а на проби
фото Марија Ердељи

Stefan Zekić, dirigent
фото Марија Ердељи

ду и диригент је у НП у Београду. На истом факултету студирао је и на одсецима за дириговање и соло певање. Усавршавао се на семинарима и мајсторским радионицама угледних диригената: У. Лајовица (Аустрија), Е. Перота (Велика Британија), М. Фраја (Немачка), Р. Мутија (Италија). Од 2006. је шеф-диригент хора „Браћа Барух“, најстаријег јеврејског хора на свету (осн. 1879). Оснивач је и уметнички руководилац ансамбла за рану музику „Santicum novum“, диригент Јеврејског камерног оркестра од његовог оснивања и директор међународног фестивала „Роси фест“. Од сезоне 2009/10. ангажован је у Народном позоришту у Београду, а Моцартова опера *Фидарова женидба*, којом је дебитовао, проглашена је за најбољу оперску представу у сезони. Од јануара 2012. сарађује са примадоном Радмилом Бакочевић у раду са Оперским студијом „Борислав Поповић“ при НП Београд, а од 2014. је диригент тог студија. Као гост је остварио запажене концерте са ансамблима: Мадригалски хор ФМУ, Симфонијски оркестар ФМУ, вокални ансамбли „Октоих“, „Marienhain“ (Немачка), „Musica“ (Словенија), „Краљевски гудачи Св. Ђорђа“, Јеврејски камерни оркестар, Камерни оркестар „Симфонијета“, Симфонијски оркестар „Станислав Бинички“, Црногорски симфонијски оркестар, Бањалучка филхармонија... Сарађивао је са истакнутим уметницима, као што су: оскаровац Лиржи Менцел, Џон Рамстер, Мартин Еванс, Олга Макарина, Клаудија Едер и други. Добитник је бројних признања и награда на најпрестижнијим међународним фестивалима хорске музике у Европи и шире, као и посебног одликовања државе Израел за изузетан успех у области јеврејске музике и јачању веза између Србије и Израела. Са СНП-ом је сарађивао када је дириговао концерт *Нове ојерске звезде*, 22. јуна 2024.

Стефан ЗЕКИЋ

диригент (к. г. НП Београд)

Рођен је 1983. у Београду. Диригент је на катедри за дириговање на ФМУ у Београду

Адриана Петровски, Мартина Кољеншић, Никола Баста, Стеван Каранац,
Горан Крнета, Лука Јозић и Жељка Здјелар

Садржај

Фиренца, 1899. година. У дому умирућег Буоза ди Донатија окупља се породица: Цита, са сином Герардом, снајом Нелом и унукама Герардином, Друзилом-Октавијом и Корнелијом-Флавијом; Симоне, Буозов рођак, са сином Марком и снајом Ческом; те Бето, усамљени рођак с маргине породичног стабла. Међу њима је и сироче Ринучо, сликар, Цитин нећак, заљубљен у Лаурету, кћерку Ђанија Скикија.

Када Буозо умре, породица тражи тестамент у ком открива да је Буозо све оставио задужбини свете покајнице. Очај их је натерао да позову оног ког највише презиру – дођоша Ђанија Скикија, домишљатог преваранта и криминалца, који на кћеркину молбу пристаје да помогне.

Небојша Бабић (Ђани Скики)
Дарија Олајош Чизмић (Лаурета)
Стеван Каранац (Ринучо)
Мартина Кољеншић (Цита)

Ђани Скики као позорница похлепе *Редигиџељско-грамајџуршка белешка*

Фиренца, италијанска Атина, крајем 19. века – град у којем се сударају наслеђе ренесансе и индустријски модернизам, где се идентитет не мери само културним и материјалним капиталом већ и пореклом. Наша поставка премешта радњу из 1299. у 1899. годину, епоху блискију данашњој публици. Уместо муле, вредност наследства сада симболизује ренесансна слика Мадоне, која за породицу ди Донати није уметничко благо него статусни симбол. Породица ди Донати, оличење фирентинских староседеоца, растрзана је између својих амбиција о очувању престижа и сурове стварности властите неспособности и духовне празнине. Буозо, хировити старац, на почетку представе показује колико је породица спремна да трпи његове увреде зарад наследства. Након његове смрти откривају се права лица: Симоне, пропали одборник из провинције; Марко и Ческа, беспослени денди расипници; Цита, похлепна удовица; Герардо III и Нела, лењи и ограничени; три дрске унукe, симбол јалових породичних амбиција. Галерију употпуњује преварант Бето, вечни Тартиф. У том свету Ђани Скики, бескрупулозан, лукав и храбар, мења правила игре и тријумфује над привилегијом али по цену злочина. Фиренца, некада симбол уметности, постаје позорница похлепе. Ринучо и Лаурета, најневинији у овом сукобу, осећају да у таквој Фиренци за њих нема места, можда је једино решење бег из града који се гуши између јалове елите и криминалног сналажења.

Александар Николић

О редитељу – Александар Николић је дипломирао позоришну и радио режију на ФДУ у Београду. На истом универзитету је докторирао, 2023. Студирао историју уметности, као и индустријски дизајн. Стручно се усавршавао у Италији, Немачкој, Грчкој. Од 2009/10. ангажован у Опери НП у Београду као редитељ на обнављању текућег репертоара. У сезони 2015/16. ангажован у *Royal Opera House Covent Garden* у Лондону као *director on duty* на опери *Травијата*. Бави се педагошким радом (Режија у опери и балету). Режирао је преко 50 представа, драмске и оперске (избор): *Шекспир: Сонети*, *Меланхолични снови грофа Саве Владиславића*, *La serva padrona* (НП Београд); *Дон Ђовани*, *Viva la mamma* (НП Сарајево); *Крунисање Појеје* („Роси фест“, НП Београд); *Чаробни бреј* (КД Велење, „Вук Караџић“ Београд); *Љубав и мога*, *Гранд хошел* (Мадленијанум); *Дон Ђовани* (Комбанк дворана); *Kazališni običaji i neuobičajenosti* (ХНК Ријека); *Саблазан у долини Свејој Флоријана* (КД Велење); *Севилски берберин* (*JeNe!Art*), *Кармина бурана* (Центар „Сава“). Током боравка у Бостону урадио је три пројекта: *Дон Ђовани*, *Nagar & Ishael* и *Семи и Рами* (2019); *Орфеј и Еуридика* (НП Београд); *Тоска* (2022) и *Мадам Бајшерфлај* (2023)

са Београдском филхармонијом; *Сесџра Анђелика* и *Имјресарио* (Верона, 2023). Био је в. д. директора Малог позоришта „Душко Радовић“ у Београду (2019–2023). Од јуна 2023. члан је Опере СНП-а. Режије у СНП-у: *Вердијеви Риолејо* (2019), *Ауга* (2022) и *Травијата* (2023), *Гуноов Фаусџ* (2019), *Владимир и Косара С.* Дивјаковића (2022). За рад је награђен Годишњом похвалом (2020) и Годишњом наградом СНП-а (2024).

Жељка Здјелар

Жељко Р. Андрић

Наташа Тасић Кнежевић

Душан Дакић, Игор Ксионжик,
Андриана Петровски, Мартина Кољеншић и Владимир Зорјан

Мина МИЛАДИНОВИЋ, сценографкиња (к. г.)

Рођена 1982. у Панчеву. Дипломирала је на Архитектонском факултету Универзитета у Београду. Каријеру је посветила позоришној сценографији и костимографији, остварујући препознатљив допринос на сцени домаћег и међународног театра. Радила је као сценограф и костимограф у престижним позориштима широм Србије и региона, као што су: Атеље 212, НП у Београду, Мало позориште „Душко Радовић“, „Вук Караџић“ у Београду, Центар за културу Панчево, НП у Нишу, позоришта у Зрењанину, Кикинди и Лесковцу, Градско позориште Семберија у Бијелини, Komische Oper у Берлину. Њено професионално усавршавање укључује рад у бироу архитекте Цвија Хекера (Zvi Hecker) у Берлину, где је додатно развијала свој уметнички изражај на споју архитектуре и сценографије.

Сенка РАНОСАВЉЕВИЋ, костимографкиња

Рођена 1986. у Вировитици. Дипломирала на Факултету примењених уметности у Београду. Сарађује с Академијом уметности Нови Сад, Újvidéki Színház-ом, Краљевачким позориштем, зајечарским позориштем „Зоран Радмиловић“, НП Ниш, суботичким позориштем „Деже Костолањи“, НП Сарајево. Учествовала на многобројним групним изложбама, излагала цртеже, костиме и инсталације. Од фебруара 2019. је стални члан СНП-а, од када је претежно ангажована на костимографији за велике оперске пројекте, са наглашеном и креативно промишљеном, процишћеном и вешто редизајнираном формом костимских решења за целокупан оперски ансамбл. Добитница је више Годишњих

награда СНП-а, Награде за костим на Фестивалу професионалних позоришта Војводине (*Било једном у Новом Сагу*, Újvidéki Színház, 2024)

Александар Николић, редитељ,
Сенка Раносављевић, костимографкиња,
Борис Ерцеговић, асистент редитеља
фото Марија Ердељ

Небојша Бабић (Ѓани Скики) и Дарија Олајош Чизмић (Лаурета)

Маја Андрић (Лаурета) и Стеван Каранац (Ринучо)

Горан Крнета

Игор Ксионжик

Предраг Шепељ и Алексеј Дарабуц

Дарија Олајош Чизмић

Бојан Здравих

Андриана Петровски, Небојша Бабић,
Мартина Кољеншић, Жељка Зделар и Душан Дакић

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

НОВИ САД

Позоришни трг 1, 21101 Нови Сад

Телефон: 021 / 6621 411 (централа)

За издавача | Љубинка ГВОЗДЕНОВИЋ, в. д. управника
Уј Опера | Драгана РАДАКОВИЋ, директорка

Уредник | Ивана ИЛИЋ КИШ
Визуал плаката | Борис ЕРЦЕГОВИЋ
Обликовање плаката | Соња ВИДАКОВИЋ САВИЋ
Фотографије с пробе | Данијел РАУШКИ
Графички уредник | Ђорђе ЛАБАТ
Компјутерски слог | Љиљана БИЛБИЈА
Сарадник уредника | Ладо ЛЕШ

Штампа | ТРИ-О д.о.о, Аранђеловац

Тираж 500

164. сезона 2024/2025.

www.snp.org.rs

SOOUNDS CHANGE

Sufinansira
Evropska Unija